

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Iskolai forduló

2013. december 10.

7. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simonsics Péter nyelvész, docens

SZÖVEGÉRTÉS

Olvasd el figyelmesen a szöveget, és válaszolj pontosan a kérdésekre!

100 éve született

Lotz János magyar származású amerikai nyelvész, egyetemi tanár, az MTA tiszteletbeli tagja 100 éve, 1913. március 23-án született.

Milwaukee-ban, Amerikában látta meg a napvilágot, apja Lotz Márton, anyja May Katalin, akik az 1910-es években vándoroltak ki az Amerikai Egyesült Államokba, de 1920-ban visszatelepedtek régi otthonukba, Somogyvámosra. A bonyhádi evangélikus gimnáziumban érettségizett 1931-ben, s ezután iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetemre magyar–angol–német szakra, ahol Kosztolányi Dezső magántitkára lett, később felvették az Eötvös Collegiumba is, ahol Gombocz Zoltán lett a szellemi vezetője. Gombocz Lotz Jánosnak a Jókai-kódex igealakjairól szóló dolgozatát kitüntetésre ajánlotta, segítségével két éves ösztöndíjat kapott Stockholmba a germanisztika és a filozófia tanulmányozására, 1935-ben Svédországban folytatta tanulmányait, ahol magyar lektor és az egyetemi magyar intézet vezetője lett.

1936-ban bölcsészdoktor lett, 1939-től magántanár. Munkásságának egyik központi fejezete a magyar hangrendszer vizsgálata volt. 1942-től rendes tanár. Stockholmi katedráját megtartva 1942-től vendégtanár a New York-i Columbia Egyetemen. 1946-tól az általános és összehasonlító nyelvészet tanára, 1949 és 1967 között az általános nyelvészet tanára. Közben 1953-tól 1965-ig az urál-altaji nyelvi és területi kutatások központjának igazgatója. Stockholmban 1957-ig volt tanszékvezető, 1959 és 1965 között mint vendégtanár működött.

Időközben magyar állampolgárságától megfosztották, de 1963-ban vízumot kapott Magyarországra nemzetközi tekintélyének köszönhetően, és 1966-ban meghívták vendégprofesszornak a budapesti tudományegyetemre. Kutatómunkájának nagy részét ekkor Magyarországon végezte.

1967-től négy éven át a washingtoni Center for Applied Linguistics főigazgatója, majd két évig európai igazgatója volt. A washingtoni nyelvészeti kutatóintézet feladata, hogy kiépítse a nemzetközi intézet európai bázisát Stockholm alközponttal. Ezzel az interkontinentális nyelv kutatás irányítása most már diplomáciai feladatokkal is párosult. Munkáját két területre összpontosította: az egyik az összehasonlító nyelvészet, a másik a világ nyelveinek leírása lett volna.

1973. augusztus 25-én, 60. életében halt meg szívrohamban Chevy Chase-ben. Halála után jelent meg munkássága teljes gyűjteménye a *Szonettkoszorú a nyelvről* című kötete, amelyet az ő instrukciói alapján pártfogoltja, Szépe György állított össze.

1. Lotz János nyelvészként hol és milyen témákkal foglalkozott?

5/

A hiányzó részeket töltsd ki!

Nyelvészeti témák	Hol foglalkozott vele?
	Budapest, Eötvös Collegium
	Budapest, tudományegyetem
A világ nyelveinek a leírása.	
Urál-altaji nyelvek területi kutatása.	
	Stockholm

2. Rakd időrendbe számozással az alábbi tényeket!

6/

Kosztolányi titkára _____

Hazatelepedés szülei falujába. _____

Hosszú idő után Magyarországra látogathat. _____

Szépe megjelenteti művét. _____

Életében először magyar lektor. _____

Diplomataként utazott. _____

3. Keresd meg a hibát az alábbi szövegben! Javítsd ki!**4/**

Szegényparaszt napszámos szülei az 1910-es évek elején kivándoroltak az *ígéret földjére*. Lotz Márton Milwaukee városban (USA) született. Az Újvilágba a munkalehetőségek vonzották a családot. A kisleány alapiskoláit Detroitban, a gyorsan fejlődő iparvárosban végezte. Az első világháború után a család hazatért Magyarországra még 1921 tavaszán. Böhm (Böjte) Sándor somogyvámi tanító rábeszélte a szülőket, hogy taníttassák fiukat, s a három nyelvet beszélő János számára kijárta, hogy a bonyhádi református gimnázium tandíjmentesen tanítsa. Kiemelkedő szorgalmát és tehetségét minden tanév végén pénzzel jutalmazta az iskola. Az intézmény több, mint kétszáz éves történetének egyik legkiválóbb tanulója volt Lotz János (1923–31).

A hibás elemeket húzd alá!

Javítás: _____

4. Igaz vagy hamis?**5/**

- a) Lotz közel annyi időt töltött külföldön tanítással, mint itthon tanulással. _____
- b) Stockholmban, New Yorkban és Budapesten volt vendégtanár. _____
- c) Lotz mestere Gombocz, tanítványa Szépe volt. _____
- d) Lotz még nem töltötte be a 60. évét, amikor meghalt. _____
- e) Ugyanabban az országban született és halt meg Lotz János. _____

Összesen 20 pont

Elért pontszám: _____

Helyesírási feladatok**1. Egészítsd ki az alábbi mondatokat a megfelelő betűkkel!****10/**

Ha nem te ___enek neked ezek a könyvek, ne ve ___ meg őket!

Ne kez ___ el nyafogni, hi ___ el, nem mégy vele semmire!

Mielőtt megmet ___ed a fákat, ne felej ___ el elolvasni a szakirodalmat!

Pista bácsi azt kérte tőlünk, hogy ját ___unk támadóbban, és mindenképpen lő ___ünk gólt!

Feri, mon ___ meg anyunak, hogy ha ___on az asztalon egy kis pénzt fagyira!

2. Húzd alá a helyesírási hibákat a következő mondatokban! Másold le mindegyik mondatot kijavítva!**(A pontszám nem a hibák számát jelöli!)****10/**

A kutatók Európaszerte több, mint 30 uniós ország gazdasági mutatóit vizsgálták a 2010.-ig tartó periodusig.

A kacsza hápogása nem vízhangzik ott sem ahhol egyébként minden más hang – egyelőre senkisé tudja, miért.

3. Javítsd a magánhangzókat ott, ahol szükséges!**12/**

Bár nagyon szelid és naiv is, nagy bátorságról tett tanubizonyságot.

Az autopálya építése során muzeális értékű tárgyak is felszínre kerültek.

Izületi betegségét ígéretemhez hiven meggyógyítom.

4. Másold le a szavakat úgy, hogy válaszd el őket minden lehetséges helyen!**10/**

arkangyal, egyáltalán, Richárd, csapágy, Csongrád, falig, vagyis, vígoperett, Xerxész, Egressy

5. Hogyan írjuk a következő kifejezéseket szabályosan? Pótold a hiányzó kezdőbetűket!**8/**

__orsod-__baúj-__emplén __egyei

__lmos __ezer __tca

__emzetközi __őnap

__ázsorszép __uhabolt

__rszágos __échényi __önyvtári

__arkasréti __emető

__agyar __llamvasutak

__endes-__ceáni

6. Egészítsd ki a következő szavakat ly-nal vagy j-vel!**10/**

se__t, fo__tja, muszá__, bó__a, viszá__, zsinde__, mora__, seké__es, para__, mo__os

Összesen: 60 pont**Elért pontszám: ____pont**